

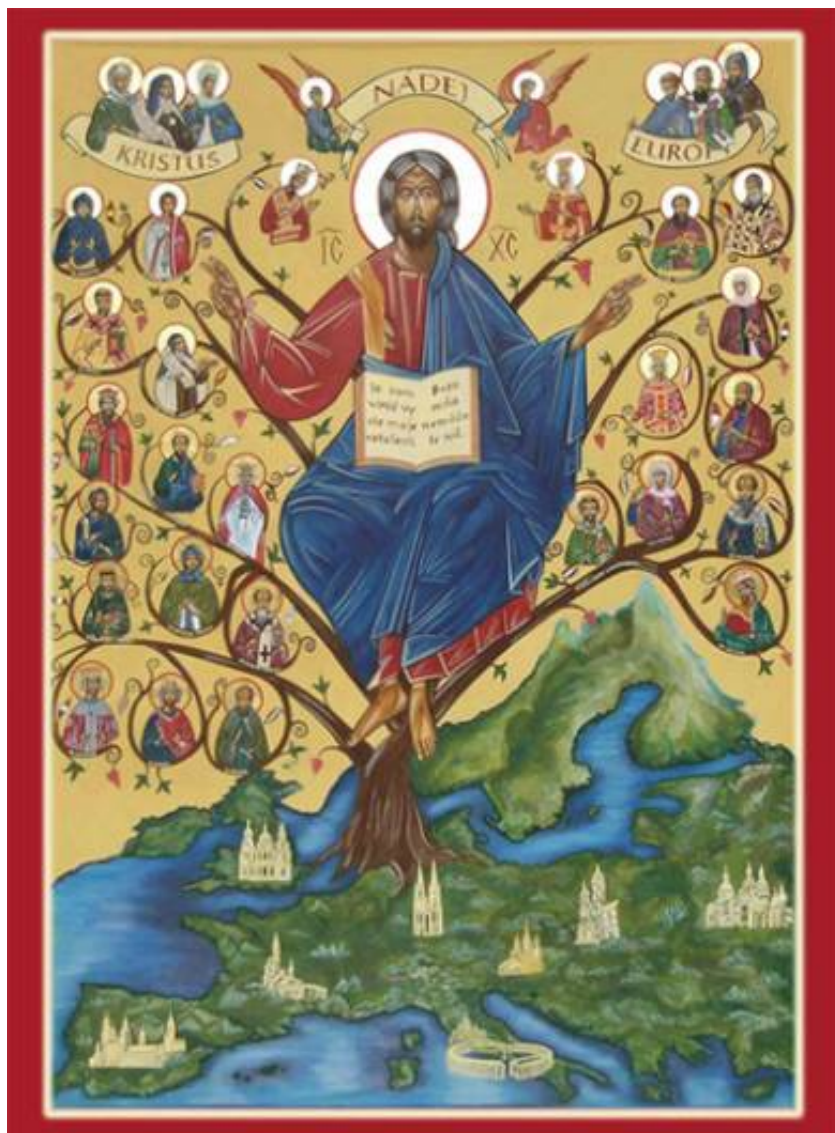


# KATECHETICKÉ OZVENY

Informátor a metodický pomocník pre katechétov Spišskej diecézy

Šk. r. 2008/2009

č. 1



Preslávnvy neba  
obyvatel', Kriste,  
ty život, cesta, nádej,  
spása svätých,  
láskavo prijmi  
obet' chvály, vd'aky  
od svojich detí.

Anjelské zbory  
na výsostiach neba  
dobrorečia ti;  
a ich spev je stály;  
i všetci svätí  
teba zvelebujú  
piesňami chvály.

Dožič nám tebe  
teraz spievať hlasne,  
nech v našom srdci  
viera, láska rastie,  
by sme aj v nebi  
mohli spievať šťastne  
Trojici krásnej.  
Amen.

*(Z hymnu Posvätné čítanie,  
Slávnosť Všetkých svätých)*

## OBSAH

ÚVODNÁ STRANA - Obraz Kristus – nádej Európy .....	1
OBSAH .....	2
ÚVODNÍK .....	2
INFO .....	4
ODBORNÝ PORADCA – Školský zákon .....	5
AKO AKTIVIZOVAŤ – Využitie obrazov a pomôcok .....	8
KATECHETICKÉ NÁMETY – Život sv. Martina .....	11
PONÚKAME .....	16

## ÚVODNÍK

Každý začiatok je plný očakávaní, ale aj neistoty. Učitelia a žiaci na začiatku nového školského roka si kladú otázku: Čo nám prinesie? Zvlášť tento nový školský rok prináša zmeny školského programu a s tým spojené aj zmeny s vyučovaním náboženstva v školách. Tieto zmeny by mali prispieť k prehĺbeniu socializácie výchovno-vzdelávacieho dialógu medzi učiteľmi a žiakmi. Uvedenie nových učebných osnov a štandardov, ktoré priniesla školská reforma a ktoré pre vyučovanie náboženstva v niektorých ročníkoch schválila Konferencia biskupov Slovenska, si vyžaduje nielen nové metodické prístupy a stratégie riadenia výchovno-vzdelávacieho procesu, ale aj afektivitu v Duchu Svätom. Pretože Duch Svätý je dušou celého katechetického procesu.

Vo *Všeobecnom katechetickom direktóriu* sa uvádza: „Ani najmodernejšia pedagogická technika, ani katechéta s tou najpríťažlivejšou ľudskou osobnosťou nemôže v katechetickej praxi nahradiť tiché, nenápadné pôsobenie Ducha Svätého. On je skutočne hlavnou postavou celého poslania Cirkvi, on je hlavným katechetom. On je vnútorným učiteľom tých, ktorí rastú v Pánovi. On je totiž hlavným inšpirátorom každého katechetického diela a tých, ktorí sa mu venujú.“ (VDK, čl. 288)

Pán Ježiš, keď poslal apoštolov hlásať evanjelium a učiť národy, prisľúbil im pomoc Ducha Svätého, ktorý bude zárukou spomínanej afektivity ich účin-

kovania. Aby naznačil v čom ona tkvie povedal: „Keď zostúpi na vás Svätý Duch, dostanete silu a budete mi svedkami!“ (Sk 1,8) Silu účinkovania Ducha Svätého a jeho darov nachádzame v úsilí odovzdávať radostné posolstvo v dvetisícročnom diele Cirkvi. Medzi cesty prinášania učenia, ktoré apoštolom odovzdal a prikázal Ježiš, patrí aj katechéza. Avšak ani katechéza, ani evanjelizácia nie je možná bez pôsobenia Ducha Svätého. V jeho vnútornom účinkovaní je sila aj dnešnej katechizácie. Nechať sa viesť Božou pedagogikou viery a nádeje, ktorá je inšpirovaná a posilňovaná Božím pôsobením Ducha Svätého, je tá najúčinnějšía stratégia a metóda, ale aj sila katechizácie.

Svätý Otec Benedikt XVI. mladým ľuďom v homílii počas vyvrcholenia Svetových dní mládeže v Sydney položil nasledujúce otázky: „Čo zanecháte ďalšej generácii? Staviate svoje životy na pevných základoch, budujúc niečo, čo pretrvá? Žijete svoje životy spôsobom, ktorý otvára priestor pre Ducha? Uprostred sveta, ktorý chce zabudnúť na Boha, alebo ho dokonca odmietnuť v mene falošnej slobody?“ Tieto otázky a výzvu budovať novú dobu a civilizáciu lásky kladie Cirkev prostredníctvom Svätého Otca aj nám, ktorí sme pomocníkmi a duchovnými vychovávateľmi mladých. Dejiny katechizácie, ale aj jej prítomnosť je plná svedkov, statočných, horlivých a svätých katechetov. V ich diele sa naplnili Ježišove slová o sile a pomoci

účinkovania Ducha Svätého. A práve vo výchovnom dialógu medzi mladým človekom, ktorý je na ceste hľadania, okrem pravého učenia, nábožnosti, zohráva rozhodujúcu úlohu osobné svedectvo viery. Katechéta, využívajúc dary Ducha, je priamym sprostredkovateľom a svedkom, ktorý uľahčuje komunikáciu medzi mladými ľuďmi a Božím tajomstvom. Nezabúda, že primknutie sa ku Kristovi s vierou zo strany mladých ľudí je ovocím milosti a slobody, preto sa snaží, aby za jeho činnosťou bola viera v Ducha Svätého a modlitba. (porov. VDK, čl. 156)

Duch Svätý bol na začiatku Cirkvi ten, ktorý spôsobil, že hlásané posolstvo Ježiša Krista prenikalo do ľudských srdiec a tak sa tvorilo jedno spoločenstvo viery a lásky. Duch Svätý aj dnes spôsobuje, že mnohí mladí ľudia hľadajú pevný prístav, v ktorom môžu zakotviť loďku svojej nádeje. Potrebujú pevný dom života vybudovaný na skale. Právě cirkevné spoločenstvo umožňuje splnenie oprávnených ambícií týchto mladých ľudí. Kresťanská rodina, farnosť, cirkevná skupina, škola poskytujú formou školského vyučovania náboženstva a pastoračnej katechézy pevný terén, na ktorom môžu dnešní mladí ľudia budovať stavbu svojho šlachetného kresťanského života. Tak ako dielu prvotnej evanjelizácie a katechizácie pomáhal Duch Svätý, tak pomáha aj dnes. Treba sa nechať ním inšpirovať. Nechať sa inšpirovať výzvami Cirkvi, aby sme uvažovali s mladými na hodinách náboženstva a počas farskej, rodinnej katechézy nad Božím slovom. Rok apoštola sv. Pavla je pre nás výzvou, aby sme viacej priestoru venovali biblickej katechéze na hodinách náboženstva i mimo nich (biblické krúžky, olympiáda) a rôznym pastoračno-katechetickým podujatiam, ktoré budú orientované na výchovu a získavanie praktickej skúsenosti vo viere.

Drahí kňazi a katechéti, vzývajte Ducha Svätého na začiatku každého katechetického diela a podujatia, aby on ako hlavný vnútorný katechéta, bol tvorcom Božích diel v srdciach a životoch

našich mladých ľudí. Tak ako Cirkev putuje s celým ľudstvom, putujme aj my, s našimi mladými ľuďmi - ako hovorí mladým Svätý Otec - pretože sme povolaní uplatňovať dary Ducha vo výšinách i nížinách každodenného života. Prispějme k tomu, aby viera našich mladých ľudí dozrela štúdiom, prácou, športom, hudbou a umením. Našu katechézu podporme modlitbou, sviatostným, liturgickým životom, osobným svedectvom a duchom vzájomnosti, spoločenstva.

Mnoho znepokojujúcich otázniakov sprevádza Vaše prvé kroky so žiakmi do škôl na hodiny náboženstva. Nepoznáme zázračný prútik alebo liek. O jednom sme si však istí, že s nami je sila Ducha Svätého a spoločenstvo Cirkvi. Nech Vás do nového školského roka povzbudia slová Svätého Otca, ktoré povedal mladým počas vigílie tohtoročných Svetových dní mládeže: „Život nie je len hromadením a je omnoho viacej ako dosiahnutý úspech. Naozaj žiť znamená byť premenený zvnútra, byť otvorený silou Božej lásky. Prijatím moci Ducha Svätého môžete aj vy premeniť svoje rodiny, spoločenstvá, národy. Oslobodte tieto dary! Urobte, aby ste boli veľkí vďaka múdrosti, rozumu, sile, umeniu a nábožnosti!“

V novom školskom a katechetickom roku sa tešíme na vzájomnú spoluprácu a katechetické spoločenstvo!

*riaditeľ a vaši kolegovia z DKÚ*

## INFO

### ▣ Nové metodické príručky

Metodická príručka pre 1. roč. ZŠ: Cesta lásky je k dispozícii na DKÚ.

Metodická príručka pre 5. roč. ZŠ: Poznávanie cez dialóg je k dispozícii na DKÚ. Prvá téma je v súčasnosti k dispozícii na [www.kpkc.sk](http://www.kpkc.sk).

Metodická príručka pre 1. roč. SŠ: Vzťahy a zodpovednosť – náklad je v tlači a bude distribuovaný na DKÚ do 15. novembra. 2008. Prvá téma a prepracované i doplnené základné i disponibilné témy sú v súčasnosti k dispozícii na [www.kpkc.sk](http://www.kpkc.sk) pod názvom manuál k metodickéj príručke.

### ▣ Pracovný zošit pre 1. ročník ZŠ: Radostná cesta s Pánom Ježišom

Pracovný zošit, ktorý bol pripravovaný formou maľovánky je možné využiť aj pri nových osnovách, ktoré pre prvý ročník ZŠ tvorí ročníková téma Cesta lásky. Odporúčame ho využívať tak v rámci základného ako i disponibilného učiva.

### ▣ Pracovný zošit pre 5. ročník ZŠ: Pán prehovoril

Pracovný zošit, ktorý bol pripravovaný formou pracovných úloh v rôznych častiach vyučovacej hodiny je možné využiť aj pri nových osnovách, ktoré pre piaty ročník ZŠ tvorí ročníková téma Poznávanie cez dialóg. Odporúčame ho využívať v rámci disponibilného učiva (prehlbujúceho i rozširujúceho), nakoľko na príklade dialógu nebeského Otca a starozákonných postáv možno prehĺbiť obsahový a výkonový štandard a splniť ročníkový cieľ. Odporúčané CD k metodike nie je k dispozícii.

### ▣ Pracovný zošit pre 1. ročník SŠ: Vzťahy a zodpovednosť

Na základe metodickéj príručky katolíckeho náboženstva pre 1. ročník stredných škôl pracovný zošit ponúka úlohy pre študentov. Metodické postupy k jednotlivým úlohám sú rozpracované v metodickéj príručke.

### ▣ Súťaže

V školskom roku 2008/2009 budeme organizovať viac súťaží ako to bolo po iné roky.

Názov súťaže	Informácie
Poznávame biskupa Jána Vojaššáka	V novembri 2008 zavříšime Rok biskupa Vojaššáka, ktorý bol vyhlásený v našej diecéze z príležitosti 130. výročia jeho narodenia.
Biblická olympiáda	Propozície k súťaži nájdete na <a href="http://www.dkuspis.sk/index.php?page=sutaze&amp;sub=biblickasutaz">http://www.dkuspis.sk/index.php?page=sutaze&amp;sub=biblickasutaz</a>
Biblia očami detí a mládeže	Propozície k súťaži nájdete na <a href="http://www.dkuspis.sk/index.php?page=sutaze&amp;sub=vytvarnasutaz">http://www.dkuspis.sk/index.php?page=sutaze&amp;sub=vytvarnasutaz</a>
Poznaj sv. Pavla	Propozície pripravujeme.

Odporúčame Vám do pozornosti ďalšie aktivity na činnosť so žiakmi, ktoré pripravilo KPKC. Jedná sa o ďalšie ročníky súťaží v teleprojektoch, kde pribudol teleprojekt Svätý Pavol z Tarzu. Na [www.kpkc.sk](http://www.kpkc.sk) nájdete aj námety aktivít

na každý mesiac, ako prežívať rok so sv. Pavlom v školách.

Pre žiakov, ktorým je blízka poézia a próza bude prostredníctvom DŠÚ ponúknutá súťaž „A slovo bolo u Boha“.

## Školská reforma a nové učebné osnovy pre náboženstvo/náboženskú výchovu

Dňa 22. mája 2008 bol NR SR prijatý nový školský zákon, zákon o výchove a vzdelávaní. V júni podpísal zákon prezident republiky. Na základe nového školského zákona a z toho vyplývajúcej reformy školstva dňa 4.7.2008 schválila KBS na zasadnutí učebné osnovy pre 1., 5. ročník ZŠ (prima 8.roč. gymnázií) a pre 1. ročník stredných škôl.

Reformné snahy o zlepšenie nášho školstva prebiehali permanentne od roku 1989. Pôvodný školský zákon z roku 1984 prešiel mnohými novelami. Do starého zákona sa postupne dostá-

vali zmeny, ktoré však často nezohľadňovali potreby zlepšenia výchovy a vzdelávania.

Na základe článku Mirona Zelinu pod názvom Školská reforma je proces...“, ktorý bol uverejnený v Pedagogických rozhľadoch č. 3/2008 uvádzame štyri princípy reformy:

*Reforma je proces. Nedá sa uskutočniť len zmenou zákonov a predpisov. To je iba začiatok. Úlohou zákonov a predpisov je vytvoriť priestor pre reformu a dať možnosť uskutočniť produktívne veci.*

**1. Motivácia pedagógov** - hlavná reforma je v hlavách pedagógov – v ich postoji k žiakom, k zmenám, inováciám, ochote pracovať na sebe, motivovať aj široké okolie.

Doteraz sú projektované 2 významné stimulačné stratégie:

- meranie výsledkov škôl a ich zverejňovanie – konkurenčný systém, ovplyvní kvalitu výchovy a vzdelávania.
- Zákon o pedagogickom pracovníkovi – a z toho vyplývajúca koncepcia kariérneho rastu učiteľov.

**2. Vytvorenie štátnych a školských vzdelávacích programov** – pre tvorivých učiteľov sa vytvorí priestor najmä v ŠkVP. Tieto programy majú aj iný význam: motivovať k učeniu a to tým, že v týchto programoch sa budeme zaoberať obsahmi, ktoré žiakov zaujímajú, ktoré sú im blízke a problémami, ktoré sa ich dotýkajú. Týmto sa škola vyprofiluje na školu určitého charakteru. Do ŠkVP má možnosť vstúpiť aj samospráva a rodičia. Dobrý riaditeľ by mal vedieť pozvať do spolupráce pri tvorbe ŠkVP aj rodičov a samosprávu a potom by mal vedieť ŠkVP prezentovať. Tak sa do programu dostane to, čo daný región charakterizuje a čo žiadajú rodičia a samospráva.

**3. zmena metód, foriem a spôsobov výchovy a vzdelávania** – optimalizácia množstva učiva, zníženie počtu žiakov v triede, vytvorenie priestoru pre školské programy a vytvorenie podmienok pre používanie interaktívnych metód (zavádzanie IKT).

Každý žiak, v každom ročníku, v každom predmete (vzdelávacej oblasti) má mať príležitosť učiť sa aplikovať stratégie pre tvorivé a kritické myslenie, riešenie problémov.

Každý učiteľ v príprave na svoje povolanie má mať príležitosť zúčastniť sa kurzu tvorivosti, tvorivého a kritického riešenia problémov, má mať možnosť v celoživotnom vzdelávaní zdokonaľovať svoje kompetencie a spôsobilosti v rozvíjaní tvorivosti svojich žiakov, schopnosť transformovať tvorivosť do svojho „predmetu“ – vzdelávacej oblasti.

**4. Dôraz na výchovu** – väčší priestor venovať výchovnému pôsobeniu na žiakov a koncipovať výchovu nielen prierezovo v každej oblasti, ale aj pomocou samostatných predmetov.

Nové pojmy:

- **ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM** (pre predmet náboženstvo/náboženská výchova budeme pravdepodobne používať pojem Rámcový vzdelávací program)
- **profil absolventa** – vzdelanostný model absolventa,
- **klúčové kompetencie** – charakteristické pre každý stupeň vzdelávania,
- **vzdelávacie oblasti** – do ktorých sú zaradené jednotlivé vyučovacie predmety. Predmet náboženstvo je zaradený do vzdelávacej oblasti: **Človek a hodnoty**.
- **rámcové učebné plány** – určujú počet hodín jednotlivých predmetov.
- **ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM**
- **charakteristika** vyučovacieho predmetu,
- **ciele** vyučovacieho predmetu – naplnenie kompetencií,
- **výchovné a vzdelávacie stratégie** – naplnenie kompetencií,
- **stratégia vyučovania** – metódy a formy,
- **obsah predmetu** – základné tematické okruhy.

Ku každému tematickému okruhu (tému):

- **hodinová dotácia**,
- **klúčové slová** - tvoria líniu, ako rozvíjať obsahový štandard a obsah sa stáva uceleným,
- **obsahový štandard** – čo zvládne žiak v danom ročníku a veku,
- **ciele** – na akej úrovni to má žiak zvládnuť,
- **výkonový štandard** – výstupy z cieľov (ciele + výkon. štandard = aké kompetencie si má žiak osvojiť. Kompetencie si osvojí iba vtedy, ak je aktívny: Ak nevstúpi do priamej činnosti, získava iba informácie.)

Učivo:

- **základné** (rámcové) – povinné,
- **disponibilné prehlbujúce** – nenavyšuje obsah, ale prehľbuje ciele,
- **disponibilné doplnkové** – navyšuje obsah a prehľbuje ciele (ak je disponibilné učivo použité z metodického príručky, nemôže sa stať, aby učivo neprehľbovalo ciele. Ak si učiteľ tvorí sám disponibilné učivo, je možné, že nebude prehľbovať ročníkový cieľ, ale iba obsah, čo nie je cieľom reformy. Princípom reformy je redukovať obsah a zamerať sa na kvalitu vo všetkých rozmeroch človeka.)

**Cielená výchova k zrelosti osobnosti** v predmete náboženstvo/náboženská výchova je postupnou cestou, ktorá rešpektuje pedagogické, psychologické a náboženské hľadiská vo vývoji osobnosti. Uvádzame stručný prehľad výchovy podľa jednotlivých stupňov, ročníkov a ročníkových symbolov.

1. stupeň ZŠ – primárne vzdelávanie – výchova k základným (Božským) čnostiam

- 1. roč. - láska (srdce),
- 2. roč. - dôvera (svetlo),
- 3. roč. - viera (strom a kríž),
- 4. roč. - nádej (lod')

## 2. stupeň ZŠ – nižšie sekundárne vzdelávanie – výchova k osobnostnému rastu

- 5. roč. - schopnosť viesť dialóg s človekom i s Bohom (dom, dvere),
- 6. roč. - pravda (skala),
- 7. roč. - sloboda (holubica),
- 8. roč. - dôstojnosť (šaty, rúcho),
- 9. roč. - prijatie zodpovednosti (kvet – ruža)

## 3. stupeň (gymnázia, SŠ, SOU) – vyššie sekundárne vzdelávanie – výchova k zrelosti

- 1. roč. - vzťahy a zodpovednosť (cesta),
- 2. roč. - hodnoty, a rozhodovanie (ruky, ktoré budujú),
- 3. roč. - identita a poznanie (labyrint),
- 4. roč. - láska a život (svetlo).

Stručný prehľad tém a kľúčových slov.

### **1. ročník - CESTA LÁSKY – 5 tém (symbol srdce)**

1. Som na svete z lásky (jedinečnosť, schopnosti, rodina, svet, dobro, zlo)
2. Rodina – ohnisko lásky (rodina, komunikácia, modlitba, Otče náš)
3. Dar lásky (srdce, dar, zvestovanie, narodenie Ježiša)
4. Moc života a lásky (život, smrť, spánok, prebudenie, vzkriesenie, zmŕtvychvstanie, nedeľa)
5. Spoločenstvo lásky (pomoc, dobro, zlo, odvaha, Duch Svätý, Cirkev)

### **5. ročník – POZNÁVANIE CEZ DIALÓG – 6 tém (symbol dom)**

1. Boh hovorí k človeku (SP, evanjeliá, misia sv. Cyrila a Metoda, Otče náš v staroslovienčine, sv. Gorazd, sv. Bystrík)
2. Dialóg Boha a človeka (modlitba, Starý zákon, Nový zákon, Dávid, Šalamún, Ježiš, Mária, Magnifikat, Otče náš, domov)
3. Moja modlitba (pravidlá, druhy, sv. František z Asissi, oslavná modlitba)
4. Náš dialóg s Bohom (symbol, liturgický rok, liturgické obdobie, liturgické farby, úkony, predmety, chrám – dom Boží, kostol, Jeruzalemský chrám)
5. Obeta Božieho ľudu (obeta, sviečka, sv. omša, nebeský pelikán, obeta Ježiša Krista, Baránok Boží, Pascha, Posledná večera, príprava obetných darov, môj obetný dar, chlieb, víno)
6. Dialóg cez službu (služba chorým, sviatosť pomazania chorých, služba ľudskej rodine, sviatosť manželstva, služba Božej rodine, sviatosť kňazstva, kňaz, diakon)

### **1. ročník SŠ – VZŤAHY A ZODPOVEDNOSŤ – 6 tém (symbol cesta)**

1. Hľadanie cesty (komunikácia, modlitba, vzťahy, trojrozmernosť človeka, zmysel života, náboženstvo)
2. Boh v ľudskom svete (metafora, počúvanie, oslovenie, odpoveď, viera, svedomie, Dekalóg)
3. Byť človekom (človek, Ježiš, prirodzenosť, podstata, osoba, bytie)
4. Na ceste k osobnosti – šance a riziká (osobnosť, vývoj osobnosti, deformácia osobnosti, legenda o sv. Krištofovi)
5. Boh a človek (sviatosti, znaky, život, vzťahy, Trojica, človek)
6. Človek v spoločenstve (sexualita, muž, žena, povolanie, slávenie, spoločenstvo)

*Pre potreby metodického dňa  
spracovala a predstavila: Klára Soľanová*

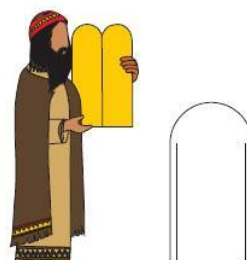
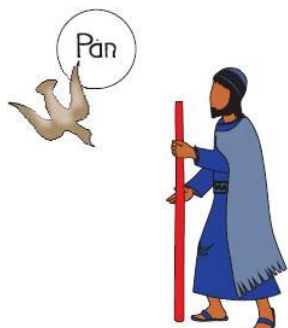


## AKO AKTIVIZOVAŤ

### BIBLICKÉ OBRAZY



Súbor farebných biblických postáv určených na vystrihovanie. Z postáv je možné skladať rôzne biblické kompozície, ktoré oživia vyučovacie hodiny. Použité sú v metodickej príručke pre 1. ročník ZŠ Cesta lásky. K súboru je možné si objednať aj drevený stojan, na ktorom je miesto aj pre Sväté písmo. Pomôcka je vhodná aj pre sv. omše za účasti detí.





## LIST PRE NÁS

**Pomôcky:** Asi 10 kusov rovnakých poštových obálok s rôznym obsahom.

**Postup:** Deti usadíme do kruhu a doprostred rozložíme niekoľko uzavretých poštových obálok. Ich vonkajší tvar je skoro rovnaký, ale líšia sa obsahom. Uvažujme, aké tajomstvo sa v nich môže skrývať. Môžu obsahovať svadobné oznámenie, otcove a matkine slová, faktúru za elektrický prúd, výhražný list, oznámenie o narodení dieťaťa, fotografiu kamaráta, list z tábora, parte... Jednoducho dobré aj zlé správy. Rozdelíme ich na tie, ktoré nás zarmucujú (odložíme ich nabok) a tie, ktoré nás tešia (ponecháme si ich pred sebou a budeme si ich všímať.)

O čom svedčia tieto listy? (O tom, že nám na druhom záleží, že ho máme radi, že sa s ním chceme podeliť o svoje pocity...) Listy píšeme zväčša vtedy, keď sa s druhým nemôžeme vidieť. List nám ho sprítomní. Máme pocit akoby sa k nám jeho pisateľ priblížil, akoby bol práve teraz tu. Aj Boh sa chcel priblížiť k ľuďom. Chcel, aby sme sa všetci dozvedeli o ňom a o jeho diele. Chcel sa nám prihovoriť, chcel nás potešiť svojim slovom, povzbudiť nás, ale aj napomenúť a upozorniť. A to všetko preto, že mu na nás záleží a že nás má nesmierne rád. V každom Božom slove, v každom príbehu zo Svätého písma sa prihovára nielen k tým, ktorí žili dávno pred nami (vtedy, keď boli tieto slová zaznačené), ale i k nám.

Učiteľ na záver vyberie z jednej obálky zväčšený text zo Svätého písma, prečíta ho deťom a spolu uvažujú, čo im prostredníctvom tohto slova chce Boh povedať.

**Využitie:** \* prehĺbenie osobného vzťahu k Svätému písmu,  
\* prebudenie zvedavosti a túžby po Božom slove.

## NÁVRH NA OBAL BIBLIE

**Pomôcky:** Výkresy, pastelky, špagát, štipce

**Postup:** Po zoznámení sa s tým, čo je Sväté písmo a čo znamená pre nás, necháme deti vytvoriť výtvarný návrh na obal Biblie. Pripomenieme im, že predtým sa Biblia opisovala ručne. Keďže obsahovala Božie slovo a ľudia ju vnímali ako veľmi vzácnu knihu, snažili sa ju umelci aj pekne vyzdobiť.

Z nakreslených prác potom urobíme výstavku.

**Využitie:** \* prehĺbenie úcty k Svätému písmu.

## VZŤAH STARÉHO A NOVÉHO ZÁKONA

**Pomôcky:** Sväté písmo, prekopírovaný text zo Svätého písma Iz 53, papiere

**Postup:** Vzťah Starého a Nového zákona môže učiteľ priblížiť na príklade cibulky, z ktorej rastie tulipán. Najskôr nakreslí cibuľku. Vysvetlí, že v jej vnútri je ukryté niečo, čo sa objaví neskôr. Cibulku porovná s dobou pred narodením Ježiša Krista, ktorá je opísaná v Starom zákone. Cibulka je príslubom kvetu. Ak kvet vyrastie a rozkvitne, vidíme, akú krásu v sebe cibulka obsahovala, hoci to nebolo na nej vidieť.

Učiteľ dá deťom za úlohu vyhľadať vo Svätom písmo text z proroka Izaiáša. Deti pracujú s textom vo dvojiciach a po prečítaní skúsia uhádnuť, na ktorej osobe v Novom zákone sa tieto Izaiášove slová naplnili.

**Využitie:** \* prehĺbenie osobného vzťahu k Svätému písmu,  
\* naučiť sa pracovať so Svätým písmom.

## AKO CHÁPAŤ SVÄTÉ PÍSMO

**Pomôcky:** orech, Sväté písmo

**Postup:** Učiteľ si na vyučovanie prinesie orech. Opýta sa asi takto: „Môžem zjesť tento orech? (naznačí, že si ho ide dať celý aj so škrupinou do úst) Nie? Samozrejme, musím ho najskôr rozlúsknuť. Musím najskôr odstrániť škrupinku, aby som sa dostal k jadru. Podobne je to i s príbehmi, ktoré nám ponúka Ježiš vo Svätom písme.“ Učiteľ potom rozpovie príbeh a spýta sa: „Čo je škrupinkou a čo jadrom príbehu? Čo je na tomto príbehu podstatné (čo by sme si mali zapamätať) a naopak, čo je na ňom okrajové?“

**Využitie:** rozlišovať podstatné od nepodstatného.

## TAJOMNÁ NAHRÁVKA

**Pomôcky:** magnetofón, šperkovnica, prsteň, platobná karta, dve MG pásky (jedna s nahrávkou ľudského srdca, druhá s ľubovoľným záznamom)

**Postup:** Mám skrinku plnú „pokladov“. Medzi mnohými pre mňa osobne vzácnymi vecami je táto MG páska. Predpokladám, že deti sa budú pýtať, čo je na nej nahrané, keď má pre mňa takú veľkú cenu. Prostredníctvom magnetofónu im ju priblížim. Na všeobecné prekvapenie poslucháči zistia, že z magnetofónu vychádza akýsi zvláštny nečitateľný zvuk, prapodivné „vrčanie“.

Kde je chyba? Žeby bol zlý magnetofón? Nie. (na dôkaz použijem inú pásku) Potrebujeme túto zvláštnu nahrávku rozšifrovať. Poslucháčov rozdelím do dvojíc a zadám im úlohu: „Otvorte okná svojej fantázie, rozmyšľajte a napíšte, z čoho zvuk pochádza.“ Poprosím o ticho a opäť pustím záznam. Po primeranej chvíľe ticha ich vyzvem, aby prezentovali výsledky svojho uvažovania. Jednotlivé výpovede značíme na tabuľu. Po prezentácii ich opäť poprosím o ticho. Dajte si hlavu na lavicu, zatvorte si oči a znova počúvajte. Do nahrávky vstupujem krátkymi vetami:

- Cítim vôňu čistej bielizne...
- Počujem tichú modlitbu...
- Cítim láskavé pohladenie...
- Cítim makové buchty..
- Cítim hrejivý úsmev...
- Počujem štrngot riadu...
- Vnímam otvorenú náruč...
- Vidím slávnostne prestretý stôl...

Sme schopní určiť, akého spoločného menovateľa majú tieto vety? Je to LÁSKA. Zvuk, ktorý som vám púšťala a ktorý by si možno v spleti iných zvukov prepočul, je zvuk srdca MATKY. Takto ho zachytil v priebehu 24 hodín Holterov prístroj.

**Využitie:** \* objaviť tajomstvá krásy materinského srdca (resp. všeobecne ľudského srdca),

\* prebudenie úcty k človeku.

*Spracované podľa: Matej Kýška: Impulzy*

### ŽIVOT SV. MARTINA (s premietaním obrázkov)

Ciele:

KC: Poznať životný príbeh sv. Martina.  
Charakterizovať jeho vlastnosti.

AC: Vážiť si vzory svätosti.

PMC: Zaujímať sa o výsledky práce inej skupiny – vypočuť, povzbudiť sa.  
Formovať návyk vlastnej modlitby o príhovor svätých.

Metódy: rozhovor, rozprávanie, kreslenie

Pomôcky: dataprojektor, obrazy zo života sv. Martina, výkresy

### POSTUP

#### Úvod

##### 1. Motivácia

Vítam vás na dnešnom stretnutí. Toto stretnutie bude iné ako zvykneme mať. Nakoľko v týchto dňoch slávime sviatok Všetkých svätých, vyberieme si jedného zo svätých a porozprávame si príbeh z jeho života. Poznať príbehy svätých je pre nás veľmi potrebné, pretože od krstu aj my sme nastúpili cestu svätosti a tak príklad každého svätca nás môže posilniť a ukázať nám, ako je možné byť svätým.

##### 2. Činnosť žiakov

Neprezradím vám meno svätca, ale vy ho zistíte, ak správne poskladáte pripravené kartičky. Učiteľ má pripravené kartičky s písmenami, ktoré rozloží pred žiakov. Úlohou žiakov je pokladať názov SVÄTÝ MARTIN. Po ukončení činnosti učiteľ vedie so žiakmi rozhovor o tom, čo už počuli o sv. Martinovi. Na záver dodá, že sv. Martin je patrónom našej Spišskej diecézy.

### HLAVNÁ ČASŤ

#### 1. Demonštrácia

Učiteľ postupuje nasledovne: najprv premietne obrázok, žiaci môžu povedať, čo na ňom vidia a potom v krátkosti prerozpráva časť príbehu ku každému obrázku.

#### Obraz č. 1. Martin ako dieťa so svojimi rodičmi



Pred mnohými rokmi žil v meste Sabaria, ktoré bolo na území Panónie, dnešného Maďarska rímsky vojenský dôstojník. Za vlády rímskeho cisára musel byť často vo vojenskej službe. Mal nádhernú vojenskú výstroj a krásny meč. Keďže cisár uctieval pohanských bohov aj tento vojenský dôstojník uctieval rímskeho boha vojny Marsa.

Keď sa mu narodilo prvé dieťa - bol to chlapec, hrdo ho pomenoval Martin, čo znamená bojovník. Hovoril: „I môj syn sa musí stať dobrým vojakom rímskeho cisára!“ Ako Martin rástol, otec ho často bral so sebou do vojenského tábora a ukazoval mu kone, zbrane a vojenské vlajky.

Po nejakom čase sa Martinovi rodičia presťahovali bližšie k mestu Rím, kde vládol cisár a ktoré sa nachádza na území dnešného Talianska. Bolo to mesto Pavia. Podobne ako v mnohých iných rodinách, aj Martinovi rodičia mali vo svojom dome vystavené malé obrázky bôžikov. Na kamennom oltári zapalovali kadidlo a predkladali dary. Hovorili pritom: „Bohovia nám pomôžu.“

## Obraz č. 2. Martin sa vďaka svojmu priateľovi zoznamuje s kresťanstvom



Jedného večera čakala mamička na Martina. Konečne sa otvorila dvere.

„Martin, som rada, že už si doma,“ zvolala mamička a objala ho, „za chvíľu už príde otecko. Kde si bol tak dlho?“

„Vieš, mama,“ začína Martin, „keď začalo pršať, vbehol som do jedného domu, pretože som sa chcel skryť pred silným dažďom. Je to dom, ktorý stojí vzadu v úzkej uličke. Bolo v ňom veľa ľudí, sedeli

v miestnosti, chvíľu ktosi niečo nahlas čítal, všetci ho počúvali a potom sa všetci spolu modlili. Nevzývali žiadnych bohov a nepáliť obetné dary tak, ako to robíme my...“ Mamička sa na Martina vystrašene pozrela. „Ty si bol pri kresťanoch?“ Martin prikývol. Mamička sa zamyslela.

No práve prichádza ustarostený otecko s novou správou. Za niekoľko dní musí znova odísť z Pavie a Martin s mamičkou ostanú sami.

Martin sa často hrával na ulici, mal veľa kamarátov a našiel si aj kamaráta, ktorý bol kresťanom. Hrávali sa spolu na schovávačku, alebo sa iba tak rozprávali. Martin rozprával o výstroji a zbraniach svojho otecka, kamarát zase o kresťanoch.

„My si hovoríme kresťania podľa Ježiša Krista,“ hovorí kamarát.

„Ale takú moc akú má cisár, Kristus nemá, však?“ pýta sa Martin.

Kamarát sa zamyslel a povedal: „Vieš, Martin, Ježiš Kristus zomrel, ale vstal z mŕtvych. On je mocnejší, omnoho mocnejší ako cisár.“ A Martin pozorne počúva a zamýšľa sa nad tým, čo mu kamarát rozpráva o Ježišovi Kristovi.

Roky ubiehali a z chlapca sa stáva mládenec. Martin už má 15 rokov. Jedného dňa mu otec hovorí: „Prišiel tvoj čas, Martin. Cisár potrebuje mladých vojakov.“ Martin sa zľakol a schoval sa. No nepomohlo to. Otecko ho našiel a odviezol na námestie, kde už čakalo mnoho mladých mužov. Všetci zdvihli ruku a prisahali: „Chceme byť verní cisárovi a statočne za neho bojovať.“

## Obraz č. 3. Martin sa stáva vojacom



Martin musel zložiť prísahu. Dostal meč, široký vojenský plášť a koňa. Rozlúčil sa s rodičmi a priateľmi a na cisárov rozkaz sa vydal v otcových šľapajách – stal sa vojacom. Jeho srdce je však veľmi šľachetné na to, aby sa správal tvrdo. Práve naopak. Martin rozdal svoje peniaze ľuďom, ktorí to potrebovali. Dostal sa až do Gálie na územi dnešného Francúzska a veľmi ho potešilo, že tam nemusí

bojovať.

Už tri roky je rímskym vojacom. Jeho úlohou je teraz strážiť galské mesto Amiens. Nie je to jednoduché, pretože v tomto roku zasiahla krajinu krutá, treskúca zima. Voda v mestských studniach zamrzla. V uliciach niet žiadneho človeka. Všetci sa ohrievajú doma pri ohnisku. Iba cisárovi vojaci musia byť vonku.

Ako Martin prechádza na koni, zbadá pri mestskej bráne sedieť vyhladovaného, polonahého žobráka. „Prosím, pomôžte mi!“ volá, ale nikto ho nepočúva. Jeho hlas slabne a natiahnutá ruka zostáva prázdna. Martin prichádza bližšie. Zoskočí z koňa

a mečom pretína svoj plášť na dve polovice. Jednu dáva žobrákovi a do druhej sa zahalí sám. Opäť nasadá na koňa a odchádza preč. Martin vyzerá v časti plášťa komicky. Ostatní vojaci ho takto vidia. Sú zahanbení, ale nik sa mu neposmieva... Nad mestom sa už stmieva. Martin je unavený, a preto skoro zaspáva. Má zvláštny sen. Vidí žobráka, prikrytého jeho plášťom a počuje hlas: „Toho muža už poznáš.“ Martin zrazu vie: Ten muž je Ježiš Kristus. Ten, o ktorom mu rozprávali kresťania.

Hneď na druhý deň vyhladá v mestečku Amiens kresťanov. „Pokrstite ma. Chcem byť tiež kresťanom,“ hovorí Martin. Biskup a kresťania sa tešia. Usporiadali veľkú slávnosť. Amiensky biskup krstí Martina. Ten vstupuje do osemhrannej krstiteľnice, ktorá je na podlahe kostola. Biskup mu leje vodu na hlavu a hovorí: „Martin, ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Duchu Svätého.“ A všetci odpovedajú: „Amen.“ Teraz je už i Martin kresťanom.

#### Obraz č. 4. Martin opúšťa cisára



Martin patrí k jazdcom, ktorí ochraňujú cisára. To je veľká česť a zodpovednosť. S cisárom šiel Martin i do mesta Worms, kde zvolal svojich verných, aby im oznámil: „Nemci napadli našu Rímsku ríšu. Musíme bojovať.“

Martin v tej chvíli predstúpil pred cisára a povedal: „Dodnes som ti verne slúžil, môj cisár. Teraz už nechcem byť vojakom. Od dnešného dňa chcem bojovať len pre Krista.“

„Ty strachopud,“ zvolal nahnevaný cisár.

„Nie som strachopud,“ povedal Martin, „zajtra som ochotný postaviť sa aj do prvej línie, ale bez zbrane.“

Na druhý deň sa stáva to, čo nik nečakal. Nemci požiadajú cisára o prímerie. Po tejto udalosti cisár Martina prepúšťa

z vojenskej služby.

Martin znova počuje vo sne Kristov hlas, ktorý mu hovorí: „Chod' do svojej vlasti a hovor o mne svojim rodičom. Oni ma ešte nepoznajú.“ A tak sa Martin vydáva na cestu domov.

Keď sa i jeho mamička stala kresťankou, Martin sa opäť vrátil do Galie. Stal sa pustovníkom. Blízko jedného mesta si vybudoval malú chatrč. Oblečenie a jedlo nebolo pre neho až tak dôležité. Bol rád sám a tak mohol myslieť na Boha a hovoriť s ním.

„To je moje povolanie,“ hovoril.

#### Obraz č. 5. Martin pomáha ľuďom



Ľudia k nemu prichádzali a radili sa s ním, iní ho prosili o pomoc a Martin pomáhal všade, kde len mohol. Iní nad tým krútili hlavou. Niektorí kresťania začali žiť rovnako ako Martin. I oni každý deň znovu a znovu hľadali Boha. Postavili si malé chatrče vedľa tej, v ktorej býval Martin. Tak sa z nich stali rehoľníci; patrili k sebe ako bratia.



## Obraz č. 6. Martin sa stane biskupom



V Tours zomrel biskup. Má byť zvolený nový, a preto sa tam zídu veľa ľudí. Ľudia z okolia volajú: „Nech je našim biskupom Martin!“ Poznajú ho, veď mnohým z nich už pomohol. Urodzený mešťania ale hovoria: „Nám sa nepáči, veď žije v chatrči a je pustovníkom. Má neupravené vlasy a spí na zemi.“ Ale i napriek tomu stále viac ľudí volá: „My chceme Martina, my chceme Martina!“ A tak ľudia zvolili Martina za biskupa v meste Tours.

Martina však nemohli nájsť. Nechcel sa stať žiadnym skvostným biskupom, veď má slúžiť Bohu a ľuďom. Preto sa schoval do malého husieho chlievika a myslel si, že ho tam nikto nenájde. Keď sa ale husi chcú večer vrátiť do svojho obydlija, nie je tam pre nich miesto. Začnú hlasno gagoť a tak Martinov úkryt prezradia.

Všetci sa radujú a volajú: „Nech žije Martin, náš biskup!“ a usporiadajú veľkú slávnosť.

## Obraz č. 7. Biskup Martin zostáva rehoľníkom



Martin sa rozhodol zostať rehoľníkom i po svojom zvolení za biskupa. Nosí rehoľný habit a býva stále vo svojej chatrči. „Nepotrebujem žiadny biskupský palác,“ hovorí.

Jeho chatrč stojí blízko mesta Tours, na brehu rieky Loiry. Odtiaľ dobre vidí biskupskú katedrálu. I tu k nemu prichádzajú ľudia, ktorí sa chcú stať rehoľníkmi, pristavujú si svoje obydlija a kostol. Tak

vzniká kláštor. Z toho kláštora riadi Martin svoju diecézu. Iba pri bohoslužbe si oblieka nádherné rúcho. Veľké biskupské kreslo dá odniesť z katedrály, jemu stačí obyčajná stolička.

## Obraz č. 8. Martin sa stará o ľudí



Všetci spoznajú biskupa Martina, ktorý prechádza celou krajinou, rozpráva o Kristovi a uzdravuje nemocných. Dokonca sa hovorí medzi ľuďmi, že vracia mŕtvym život. Stále viac ľudí chce sa stať kresťanmi.

V jednej dedinke sa stala nasledujúca príhoda: Starosta dediny, ktorý bol zároveň kňazom ich pohanského náboženstva, hovoril Martinovi: „My ti ukážeme, akí mocní sú naši bohovia.“ Martin je spútaný a odvedený do lesa. Kňaz začína porážať ich posvätný strom. Zráža ho tak, aby dopadol na Martina. Ľudia z dediny sú zvedaví, ozýva sa silný praskot, strom padá, no dopadne tesne vedľa Martina.

„Tvoj Boh je silnejší,“ priznáva kňaz. Po tejto udalosti dedinčania nasledujú Martina a dajú sa pokrstiť.

## Obraz č. 9. Martin zomiera – chce byť úplne chudobný



Jedna z jeho mnohých povestných ciest je poslednou cestou. Martin má 80 rokov, keď zomiera. Pred smrťou hovorí svojim spolubratom: „Vyneste moju posteľ von a na podlahu nasypete popol. Keď zomriem, nerozprávajte o mne žiadne veľké príbehy.“

Potom sa obliekol do svojho hrubého habitu, na hlavu si dal kapucňu a ľahol si na zem.

Zvest' o jeho smrti sa rýchlo rozšírila po celej zemi. Mnoho ľudí prišlo, aby sa s Martinom rozlúčili. Dokonca sa dohadovali o tom, kto bude mať tú česť a pochová Martina vo svojom meste.

Zatiaľ čo sa ľudia dohadovali, rehoľníci vzali Martinovo telo, naložili na loďku a doplavili sa po rieke Loire do mesta Tours. Na kláštornom cintoríne mu vykopali hrob a tam ho pochovali. Ľudia hovorili: „Martin je už teraz úplne pri Bohu. Určite sa i po smrti prihovára za nás, chudobných ľudí. A preto často volali: „Svätý Martin, oroduj za nás!“

## ZÁVER

### 1. Aktivita žiakov

Aby sa žiaci mohli zamyslieť a spracovať z príbehu to, čo ich oslovilo, môžu nakresliť na výkres uvedenú skutočnosť. Po ukončení práce každý žiak predstaví svoj nákres a pomenuje charakteristickú vlastnosť, ktorá vyplýva z tejto udalosti. Žiaci ukladajú výkresy postupne na viditeľné miesto tak, aby príbeh chronologicky nasledoval za sebou.

Učiteľ môže pripomenúť, že je pre nás dôležité prosieť o pomoc všetkých svätých.

### 2. Pieseň (jednoduchý nápev)

Žiaci môžu poprosiť sv. Martina o pomoc záverečnou piesňou. Potom môžu hovoriť mená svojich krstných patrónov alebo mená iných svätých a podobne spevom vyjadriť svoje prosby.



Svä - tŕ Mar - tin, o - chra - ňuj náš.



Svä - tŕ Mar - tin, o - ro - duj za náš.



Vy - pros nám viä - ru, na' - dej a ľäs - ku.



Svä - tŕ Mar - tin, o - chra - ňuj náš.

Pozn.: obrázky sú prevzaté s časopisu Duha č. 6, roč. 1998/99, vyd. České Budějovice.

Spracovala: Klára Solánová



## PONÚKAME

### SSV: KNIHA TOBIÁŠ, JUDITA, ESTER a PRVÝ PETROV LIST



Publikácia vydaná pre potreby súťažiacich zapojených do Biblickej olympiády. Táto súťaž rozširuje, prehľbuje a upevňuje vedomosti z oblasti Svätého písma. Pomáha tiež nadobúdať zručnosti, skúsenosti a návyky v ich aplikovaní na život. Obsahuje príslušné úvody a poznámky.

Cena: 88,- Sk

### PRACOVNÝ ZOŠIT pre 1. roč. stredných škôl: VZŤAHY A ZODPOVEDNOSŤ



Na základe metodickéj príručky katolíckeho náboženstva pre 1. ročník stredných škôl pracovný zošit ponúka úlohy pre študentov, ktorých metodický postup je rozpracovaný v uvedenej metodike.

Cena: 35,- Sk

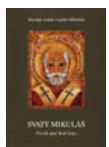
### F. Trstenský: SVÄTÝ PAVOL Z TARZU



Cieľom tejto rozsahom drobnej publikácie je prispieť k poznaniu života, nauky a listov svätého apoštola Pavla, ktorému je v Katolíckej cirkvi venovaný rok od júna 2008 do júna 2009. Publikácia je rozdelená na tri časti: Pavlov život a cesty, Pavlove listy a Pavlova spiritualita.

Cena: 84,- Sk

### K. Gräske: SVATÝ MIKULÁŠ



Publikácia ponúka možnosť, ako s deťmi v materskej škole, v základnej škole či vo farnosti prežiť sviatok sv. Mikuláša tak, aby vyniklo jeho pôvodné kresťanské poslanstvo. Materiál má štyri časti: prvá časť je venovaná informáciám a súvislostiam, ktoré oslavu sviatku aktualizujú. Druhá časť ponúka tri stretnutia pre mladšie deti. Tretia časť obsahuje legendy o sv. Mikulášovi. I keď každá z nich má úplne iný dej, obsahuje jedno stále sa opakujúce poslanstvo: opisuje človeka, v ktorom sa odráža Božia добрota, veľkorysosť a štedrosť. Štvrtá časť obsahuje návrh slávenia sv. omše s deťmi.

Cena: 250,- Sk

### M. Blechschmidt, E. Kaufmann, M. Fackler: DNES BUDU TVÝM HOSTEM



Metodika pre prípravu detí mladšieho školského veku ku sviatosti zmierenia a Eucharistie s pracovnými listami. Otvára cestu pre katechézu v pravom zmysle slova tým, že prepája prípravu v rodine a vo farnosti, s jej vrcholom v liturgii.

Program prípravy sa skladá z 28 stretnutí rozdelených do troch tematických celkov a obsahuje stretnutia detí, rodičov, detí a rodičov.

Nájdete tu aj predlohy na slávenie spoločných bohoslužieb, pri ktorých deti prvýkrát prijmú sviatosť.

Cena: 680,- Sk

### Noëlle le Duc: BIBLICKÉ OBRAZY



Súbor farebných biblických postáv určených na vystrihovanie. Z postáv je možné skladať rôzne biblické kompozície, ktoré určite oživia hodinu náboženstva. Použité sú v metodickéj príručke pre 1. ročník ZŠ Cesta lásky. K súboru je možné si objednať aj drevený stojan.

Cena: 315,- Sk